

Ця специфіка політичного дискурсу як системи багато в чому пояснює і специфіку політичного тексту, з якого може бути прочитаний певний неекспліцитний смисл, який не зводиться до буквального, а іноді прямо протилежний йому. Більше того, деякі вчені вважають, що цей неекспліцитний смисл і є “істинним” смислом політичного тексту [3, 219].

Отже, на сьогодні склалося розуміння політичного дискурсу в якості безперервного процесу зіткнення думок і позицій суб'єктів політичної дії, а саме, політичних інститутів, групових агентів політики і політичних антропонімів у боротьбі за політичну владу. Вивчати політичний дискурс – значить вивчати реальну політичне життя суспільства.

Список використаної літератури:

1. Карасик В. В. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. В. Карасик. – М. : Тезаурус, 1998. – С. 336–339.
2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – С. 844–845.
3. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції / В. О. Павлуцький // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 39. Філологічні науки. – Житомир, 2008. – С.218–221.
4. Шейгал, Е. И. Семиотика политического дискурса / Е. И. Шейгал. – Волгоград : Перемена, 2000. – С.328–330.

Науковий керівник: доцент кафедри німецької філології, к. філол. н, доцент Овсієнко Л. О.

А. В. Берліменко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМА МОВНОЇ НОРМИ І ВАРІАНТИВНОСТІ

Процес становлення та функціонування мови слід вивчати з відправної точки розвитку теорії реалізації і норми. Лінгвісти підкреслювали важливість структурно-системного підходу до вивчення мови. Це і було поштовхом для розв'язання проблеми нормативності мови [4, 152].

Мовна норма знаходить своє місце у шкалі оцінок правильності, доречності й естетичної гармонійності. Досить часто в мовленні співіснують варіанти мовної норми, один із яких згодом утрачає статус стандарту мови [3, 345].

У лінгвістиці термін «мовна норма» використовується у двох значення. У широкому значенні норму розуміють як спосіб мовлення, що склався традиційно та стихійно, який відрізняє цей мовний ідіом від інших. У вузькому значенні норма – це результат цілеспрямованої мовної кодифікації. Таке трактування норми пов'язують з літературною мовою, яку по-іншому називають нормованою або кодифікованою [2, 9].

Перше трактування передбачає, що норма існує в самій мові як об'єктивно дане. Друге значення підкреслює, що нормане міститься в самій мові, а вноситься до мови словниками і довідниками. Поняття «норма» і поняття «кодифікації» було розмежовано у працях Б. Гавранека, який підкреслював необхідність розрізняти дійсність норми, її реальний стан та уявлення про неї, матеріалізоване в нормативній літературі [5, 28].

У своїх працях дослідниця Мечковська наголошує на тому, що кодифікація є наслідком визнання мовної норми, їхніх зразків у граматиках і словниках, що закріплюють уже усталені в мові явища [3, 346]. Іноді мовні норми є результатом державної мовної політики як свідомого культивування.

Зауважимо, що мовна норма протиставлена узусу як аспекту реалізації мовної системи. Норма передбачає узус та акт мовлення, але не навпаки. Між узусом і актом мовлення знаходять своє місце відносини взаємозумовленості. Норма, узус і мовний акт, як реалізації схеми, тісно пов'язані між собою та утворюють один складний об'єкт, головним компонентом якого Л. Ельмслев уважав узус; акт мови дослідник кваліфікував як минулий факт, а норм називав штучно побудовою, фікцією [1, 45].

Осмислюючи поняття норми, необхідно зважати на дві тенденції: прагнення мовців зберегти стару норму й прагнення її оновити під впливом мови, що безупинно розвивається. Загалом, проблема норми – це проблема співвідношення між деякими варіантами та інваріантами, варіформами та гіперформами [6, 289].

Сучасний етап кодифікації норм літературної мови пов'язаний з розширенням основи орфоепічних норм, для яких орієнтиром стає вимова по радіо і телебаченню [5, 26].

Поняття «варіативності» нерозривно пов'язане з поняття «варіативності», у лінгвістичній літературі можливе як розмежування цих понять, так і їх синонімічне вживання. Варіативність у широкому значенні позначає мінливість, модифікацію. При такому розумінні немає необхідності у протиставленні варіанта інваріанту. У вузькому значенні варіативність визначається як «характеристика способу існування та функціонування одиниць мови у синхронії» [1, 26].

Д. А. Шахтабагова вживає терміни варіативність і варіантність диференційовано. При цьому розглядаються два види варіювання: варіювання мовної системи та варіювання одиниць мови, зафіксовані у виділенні двох пар протиставлень: «варіативність – цілісність», «варіантність – константність» .

Л. О. Вербицька також розмежує поняття варіативності та варіантності. Варіативність – обов'язкова риса мови, вона визначається, нав'язується нею. Варіантність же являє собою два різні образи реалізації однієї одиниці або сполучення одиниць, а варіанти трактуються як такі форми та одиниці, які вільно чергуються в рамках однієї мовної спільноти [5, 27].

Таким чином, можна розглядати варіативність, на відміну від варіантності, як динаміку, процес розвитку та зміни мови, а варіантність – як результат варіативності, що знаходить відображення в самій системі мови та проявляється у наявності певних варіантів мови.

Підсумовуючи, зазначимо, що зміна норми – це неоднократний акт, а тривалий процес. Варіативність – об'єктивна категорія, властива всім рівням структури мови. Варіативність являє собою загальну властивість, закладену в самому «складі» мовної системи к способу «існування й функціонування всіх без винятку одиниць мови».

Список використаних джерел:

1. Ельмслев Л. Язык и речь // Звегинцев В. А. История языкознания XIX–XX вв. Ч.2 / Ельмслев Л. – М. : Просвещение, 1965. – С. 11–120
2. Ицкович В. А. Норма и есекодификация / Ицкович В. А. // Актуальные проблемы культуры речи. – М.: Наука, 1970. – С. 9–40.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – С. 345–346.
4. Социолінгвістическая вариативность национального языка как целостной структуры : коллективная монография / [А. Д. Петренко, Д. А. Петренко, Д. М. Храбскова, Э. Ш. Исаев]. – Севастополь : Украинский морской институт, 2009. – С.152–160.
5. Havranek B. Zum Problem der Norm in der heutigen Sprachwissenschaft und Sprachkultur / Havranek B. // Actes du quatriemecongres international de linguistes. –Copenhagen, 1938. — S. 25–32.
6. Meinhold G. Phonologische Ebenen in der deutschen Standardausssprache // Deutsch als Fremdsprache. – München / Berlin: Langenscheidt Verlag. – Heft 5. – 1986. – S. 288–293.

Науковий керівник: старший викладач кафедри німецької філології
к.ф.н., ст. викл. Стройкова С. А.

С. М. Бойко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Основними вимогами до організації побудови інформації в рамках Інтернет-дискурсу є чіткість розподілу текстового поля на певні сегменти та забезпечення внутрішніх зв'язків між ними. Це стає можливим завдяки гіпертексту – різновиду текстового документа, окремі частини якого зв'язуються за допомогою гіперпосилань [2, 36].